

**Дисертационният труд се състои от
въведение, три глави, заключение, списък на използваната литература
и източници на изследването с общ обем 328 стр.**

I. Обща характеристика на дисертационния труд:

1. Актуалност

На 25 март 1957 г. се сключва т.н. Римски договор за създаването на Европейската икономическа общност (ЕИО), в сила от 1 януари 1958 г. Още при подписването му европейските политици осъзнават, че той е само първата крачка към формирането на Общия пазар, защото е безсмислено премахването на митническите тарифи, в случай че се запазят националните по характер ограничения като данъчни привилегии, държавни помощи, национални по характер права на индустриалната собственост и други пречки, които препятстват свободното движение. Първоначално идеите за Общностна правна уредба на индустриалната собственост са изглеждали утопични и нереални, но след няколко десетилетия интензивни интеграционни процеси се осъзнава, че една от главните задачи на Общността е формирането на единен режим на закрила върху патентите за изобретения, марките и промишлените дизайни във всички държави членки, което може да се осъществи с приемане на специална правна уредба. Тази идея търпи сериозна еволюция във втората половина на XX в. и началото на XXI в.

Инициативите в областта на марковото законодателство се оказват най-лесни за осъществяване. Още през средата на 70-те години Европейската комисия се отказва от идеята си да сключи конвенция относно марката на Общността и решава да използва един много по-ефективен механизъм — този на правния инструмент на Регламента. Като първа стъпка се предприема

ограничено сближаване на обективното право, което регулира търговските марки в законодателствата на държавите членки посредством инструмента на Директивата. На 21 декември 1988 г. се приема Първата Директива 89/104/ЕИО на Съвета за сближаване на законодателствата на държавите членки относно марките. Нейната цел е не пълното сближаване на националните маркови закони, а хармонизиране само на онези разпоредби в тях, които най-пряко влияят на функционирането на вътрешния пазар.

След като се преодоляват всички разногласия относно местоположението на бъдещото ведомство, което да администрира марката, относно работните му езици, относно характера и същността на европейската търговска марка, на 20 декември 1993 г. е приет Регламент (ЕО) № 40/94 на Съвета от 20 декември 1993 г. относно марката на Общността. С него се създава наднационално, т.е. регионално по своя характер право върху марка, валидно на цялата територия на Европейската общност.

Колкото повече се усъвършенства вътрешният пазар, толкова повече се усеща необходимостта от единна правна уредба на закрилата и на други обекти на интелектуалната собственост. След големия успех в хармонизацията на марковото законодателство в държавите членки, Комисията предлага през юни 1991 г. да се постигне подобно сближаване на обективното право, което регулира промишлените дизайни в законодателствата на държавите членки, отново посредством инструмента на директивата. На 13 октомври 1998 г. е приета Директива 98/71/ЕО, с която се постига сближаване на националните закони, уреждащи правната закрила на промишления дизайн в държавите членки. След сближаването на законодателствата се учредява единен режим на закрила на промишления дизайн на Общностно равнище, като се приема на 12 декември 2001 г. на Регламент на Съвета (ЕС) № 6/2002 за дизайните на Общността.

Режимите на закрила на марката и дизайна на Общността имат много общо— те са нормативно уредени по един и същи начин, администрират се от един и същи орган, много от правните институти, които ги регламентират са еднакви. Тази правна уредба постоянно се развива, усъвършенства и обогатява.

Патентът на ЕС се оказва мечта, която държавите членки се опитват да сбъднат вече повече от 50 г. и е едно от големите предизвикателства, пред които Съюзът е изправен в момента. Необходимостта да се издават 27 отделни патента за едно изобретение, за да се получи закрила навсякъде в ЕС, е един огромен недостатък, въпреки желанието и усилията да се формира вътрешен пазар. Глобалната цел на ЕС е премахването на всички препятствия пред свободното движение на хора, капитали, стоки и услуги, както и насърчаването на развитието на конкуренцията в рамките на Съюза.

Поради изложените обстоятелства е необходимо внимателното и детайлно научно изследване на преговорния процес по създаването на Общностна регламентация на посочените обекти на интелектуалната собственост (патента за изобретение, марката и промишления дизайн). На 17 декември 2012 г. Съветът на Европейския съюз приема два регламента – Регламент (ЕС) № 1257/2012 за осъществяване на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна патентна закрила и Регламент (ЕС) № 1260/2012 за осъществяване на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна патентна закрила по отношение на приложимите правила за превод. Законодателният пакет от мерки включва още и сключването на международно споразумение за създаване на Единен патентен съд, подписано от Република България на 5 март 2013 г.

Преговорите по създаването на единен патент на ЕС са навлязли във финалната си фаза. Счита се, че ако ратификационните процедури приключат до 1 ноември 2013 г., то първите патенти на ЕС могат да станат реалност през април 2014 г. Това прави настоящото изследване особено актуално с оглед

предстоящото ратифициране на Споразумението относно единния патентен съд и участието на Република България в следващи инициативи, залегнали в Договора от Лисабон и „Европа 2020”. В тях вече като Съюзна цел се набелязва не само регламентирането на наднационално равнище на обектите на индустриалната собственост, но и другите обекти на интелектуалната собственост (приоритетите на ЕС се разширяват).

2. Обект и предмет на дисертационното изследване, обзор на източниците и литературата

Обект на изследването е правната регламентация на интелектуалната собственост и в ЕС и по конкретно тази на патентите за изобретения, търговските марки и промишлените дизайни.

Предмет на изследването е развитието на правната уредба на интелектуалната собственост в ЕС и в частност тази на патентите за изобретения, търговските марки и промишлените дизайни. Изследването обхваща времеви период, от създаването на Европейската икономическа общност с влизането в сила на Римския договор на 1 януари 1958 г. до 5 март 2013 г., когато постоянният представител на Република България към ЕС подписва от името на нашата страна Споразумението относно единния патентен съд. Развитието на тази регламентация е сложно и динамично, съпътствано от множество политически компромиси.

Закрилата на обектите на индустриална собственост на Общностно равнище (патент за изобретение, търговска марки, промишлени дизайни) е била предмет на анализи на много европейски автори, но техните изследвания се съсредоточават главно върху конкретни проекти за международни договори, проекти за директиви и регламенти.

Самата проблематика, свързана с приемането на различните споразумения в областта на европейските патенти, е била предмет на множество изследвания, но те се фокусират по отделно върху различните международни договори, а не върху развитието на самия преговорен процес. В тази област работят известни автори като Франсоа Совиньон¹, Кърт Хертел², Ричард Спенсър³, Денис Томпсън⁴, Джерард Вайзер⁵, Томас Ванаски⁶, Лорънс Мансън⁷, но те разглеждат различни аспекти на развитието на патентните конвенции и Договора за патентно коопериране.

В областта на развитието на Общностното марково право работят автори като Георг Боденхаузен⁸, Ричард Мозер фон Филзек⁹, Ханс фон дер Грьобен¹⁰,

¹ Вж. **Savignon, Francois.** *European Patent System: The crucial year, The Comment*, IDEA: The PTC Journal of Research and Education, Vol 17, Issue 2 (1975), pp 54-55

² Вж. **Haertel, Kurt.** *European Patent Convention*, Official Journal of the European Patent Office, 21 September 1983, p.p. 361-406, а също и *Luxemburger Konferenz über das Gemeinschaftspatent 1985*, GRUR Int 1986,

³ Вж. **Spencer, Richard.** *A European patent: An old and vexing problem* American Bar Association Journal, volume 45, Nov. 1959, p.p. 1157-1159

⁴ Вж. **Thompson, Dennis.** "The Draft Convention for a European Patent" The International and Comparative Law Quarterly, Vol. 22, Issue 1 (January 1973), pp. 51-82

⁵ Вж. **Weiser, Gerard, J.** *Patent and Antitrust Development and Prospects of the European Economic Community*, Patent, Trademark and Copyright Journal of Research and Education, Vol 8, 1964-1965, Issue 1 (spring 1964),

⁶ Вж. **Vanaskie, Thomas. I.** *European Patent Conventions: State sovereignty Surrendered to Establish a Suprenational Patent*, A. S.I. L. S. International Law Journal, Volume 1, 1977, p.p. 73-94,

⁷ Вж. **Manson, Lawrence, A.** *The EEC Patent Union and Political Integration*, Columbia Journal of Transnational law, Volume 12, Issue 2 (1973), pp.342-358;

⁸ Вж. **Bodenhause, G. H. C.** *The Effect of the European Common Market and Free Trade Area on Industrial Property*, published by the International Association for the Protection of Industrial Property (British Group) Inc., London, 1958, p. 3; Bodenhause, G.H.C. *Der EWG-Vertrag und der gewerbliche Rechtsschutz*, GRUR Int. 1958

⁹ Вж. **Moser v. Filseck, R.** *Markenschutz und Europamarkt*, Der Markenartikel, 1957, *Einer der ersten Hinweise auf die Notwendigkeit einer Gemeinschaftsmarke Markenschutz und Europamarkt*, MA 1957,

¹⁰ Вж. **Groeben, Hans von der,** *Rechtsangleichung auf dem Gebiet des gewerblichen Rechtsschutzes im Rahmen der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft*, GRUR Int.1959,

Албрехт Кригер¹¹, Луис Алфонсо Дюран¹², Стефан Ладас¹³, Мартин Дж. Луц¹⁴, Петер Кауфман¹⁵ Анет Куър и др. Техните изследвания също се съсредоточават или върху конкретни аспекти на проблематиката на европейската търговска марка, или върху конкретни международни актове (например върху Мадридската спогодба, върху различните проекти за конвенция относно марката на Общността).

Приемането на Общностна регламентация, която да урежда сближаването на законодателствата в областта на правната закрила на промишлени дизайни в държавите членки, чрез правния инструмент на директивата и регламентацията относно промишления дизайн на Общността чрез регламент на Съвета е процес, който обхваща много кратък исторически период. Държавите членки на ЕС имат разногласия само по проблема относно промишлените дизайни на резервните части на моторните превозни средства и повечето автори като например Бернхард Поснър¹⁶ изследват главно този аспект на проблематиката на промишления дизайн. Уилям Фрайер¹⁷ изследва основните характеристики на Общностния режим на закрила на промишлени дизайни, в същата област работят

¹¹ Вж. **Krieger, Albrecht.** *Europäisches Markenrecht im Werden*, GRUR Int. 1979, 279,

¹² Вж. **Duran, Luis Alfonso.** *The New European Union Trademark Law*, Denver Journal of International Law and Policy, Volume 23, Issue 3(summer 1995) pp. 489-500,

¹³ Вж. **Ladas, Stephen P.** *Patents, Trademarks, and Related Rights: National and International Protection*, Harvard University Press, 1975, p. 180 -182.

¹⁴ Вж. **Lutz, Martin J.** *Community Patent and Trademark*, published in Saint Louis University Public Law Review, Volume 9, Issue 1 (1990), pp. 101-112,

¹⁵ Вж. **Kaufmann, Peter, J.** *The Community Trademark; Its Role in Making the Internal Market Effective*. Journal of Common Market Studies, p. 223–235.

¹⁶ Вж. **Posner, Bernhard.** „*Proposal for a Directive on the Legal Protection of Designs*,” published in international Business Lawyer, February 1998, p. 81, а също *The Proposed EC Industrial Design Directive and Regulation: An Update and Analysis*, International Intellectual Property Law and Policy, chapter 46, page 46-1, и *Protection of Car Designs and Component and Spare Part Designs under Future Community Law*,” International Business Lawyer, March 1994, page 108

¹⁷ Вж. **Fryer III, William T.**, *European Union (EU) Revolutionizes General Industrial Design Protection*, Journal of the Patent and Trademark Office Society, Vol. 84, No. 11, pp. 899-904, November 2002

още Стефан Цойгнер и Аарон Винигер¹⁸. Марио Францози¹⁹ прави подробен юридически коментар на самите предложения за регламент и директива на промишления дизайн на Общността, който се публикува през 1996 г. преди окончателното приемане на съответните актове.

При изследването на историческите събития, свързани с опитите за приемането на правна уредба, с която се формира регионален режим на закрила върху патента на Общността, са използвани множество различни официални документи, по-конкретно такива са: Проектът за Патентна конвенция на Европейската общност от работната група под председателството на д-р Хертел от 1962 г., докладът на Хенри Лоншамбон, който включва проект за патентна конвенция на Съвета на Европа и създаването на Европейско патентно ведомство, проектите на Договора за патентно коопериране от 1 януари и от 31 май 1967 г., както и първият и вторият предварителни проекти на Конвенция за издаване на европейски патенти (съответно от 1970 г. и от 1971 г.), проектите за патентна конвенция на Общността, изготвени в началото на 70 те години на ХХ в. и подписаната на 15 декември 1975 г. в Люксембург конвенция за патент на Общия пазар, която така и не влиза в сила, както и Люксембургското споразумение относно патента на Общността и Протоколът към него за уреждане на споровете относно нарушението и валидността на Общностните патенти, Зелената книга със заглавие „Насърчаване на иновациите чрез патентите”, различните предложения за Регламент, който да урежда патента на Общността. Допълнително се използват различни документи, изготвени от работните групи, които разработват различните проекти и предложения.

¹⁸ Вж. **Zeugner, Stefan, Winniger, Aaron**, *Community Design A New IP Right for a 450 Million Consumer Market*, Intellectual Property Law Newsletter, Volume 23, spring 2005, page 35

¹⁹ Вж. **Franzosi, Mario**. *The Legal Protection of Industrial Design : unfair competition as a basis of protection*, European Intellectual Property Review, Vol. 12 No 5 p.p. 154-158, 1990, **Franzosi, Mario** (Editor), *European Design Protection: Commentary to the Directive and Regulation Proposals*, Kluwer Law International, 1996

При анализа на историческите събития, свързани с приемането на правна уредба на търговските марки в Европейската общност, са използвани множество източници, включително Парижката конвенция за закрила на индустриалната собственост²⁰, Бернската конвенция за закрила на литературните и художествени произведения²¹, Мадридската спогодба за международна регистрация на марките²², а също и Меморандума за създаването на търговска марка на ЕИО, различните предложения за директива за сближаването на законодателствата в областта на търговските марки, предложенията за регламент за марка на Общността, като и различни документи, на работните групи относно марката на Общността, становищата на Европейския икономически и социален комитет и др.

3. Цел и изследователски задачи на изследването

Създаването на наднационални права върху обекти на интелектуалната собственост като марката и дизайна на Общността и перспективата за приемане на правна уредба на патента на Общността са сред най-сериозните постижения на европейската интеграция. От икономическа гледна точка тези обекти на

²⁰ Парижка конвенция за закрила на индустриалната собственост от 20 март 1883 г., Ревизирана в Брюксел на 14 декември 1900 г., във Вашингтон на 2 юни 1911 г., в Хага на 6 ноември 1925 г., в Лондон на 2 юни 1934 г. и в Лисабон на 31 октомври 1958 г. Ратифицирана с Указ № 633 на Президиума на Народното събрание от 2 септември 1965 г. - ДВ, бр. 75 от 24 септември 1965 г. Обн., ДВ, бр. 75 от 24 септември 1965 г. България е ратифицирала и последната най нова редакция на конвенцията — Стокхолмска редакция с Указ № 4 на Президиума на Народното събрание от 8 януари 1970 г., обн., в ДВ бр. 5 от 1970 г.

²¹ Бернска конвенция за закрила на литературните и художествени произведения от 1886 г. Ратифицира с Указ № 1389 на Държавния съвет от 29 юни 1974 г. - ДВ, бр. 53 от 6 юли 1974 г. Измененията на Парижкия акт (Парижката редакция на Конвенцията) са ратифицирани с Указ № 1887 на Държавния съвет от 18 септември 1980 г. - ДВ, бр. 76 от 30 септември 1980 г.

²² Мадридската спогодба за международна регистрация на марките е сключена на 14 април 1891 г., ревизирана в Брюксел на 14 декември 1900 г., във Вашингтон на 2 юни 1911 г., в Хага на 6 ноември 1925 г., в Лондон на 2 юни 1934 г., в Ница на 15 юни 1957 г. и в Стокхолм на 14 юли 1967 г., България се е присъединила към нея през 1984 г. с указ на Държавния съвет № 4312 от 03.02.1984 г. (обн. ДВ, бр. 65 от 2001 г.). В сила за България е от 1 август 1985 г.

индустриална собственост имат най-съществено значение за формирането на Общия пазар (впоследствие единния вътрешен пазар). Настоящото дисертационно изследване си поставя за цел да представи и анализира преговорния процес по приемането на правната уредба на трите обекта на интелектуалната собственост, а именно патента за изобретение, марката и промишления дизайн на Общността, а оттук да направи оценка на съществуващата правна рамка и съответните изводи за нейното приложение в ЕС и Република България като негов пълноправен член.

Реализацията на поставената обща цел изисква реализацията на серия от взаимосвързани изследователски задачи. На първо място следва да се установят причините за предприетите от Общността инициативи по приемане на правна уредба, която да регламентира на наднационално равнище посочените три обекта на индустриална собственост. На второ място следва да се разгледат последиците от предприетите по време на преговорния процес действия. На трето място трябва да се изследва еволюцията на преговорния процес като вниманието се фокусира върху преосмислянето на позициите на основните участници в преговорите, постигането на определени политически компромиси, промяната във вижданията на политическите ръководители на държавите членки. При изследването на преговорния процес и неговата динамика ще бъдат отчетени няколко ключови фактора в неговото развитие. Това са от една страна етапите на разширение на ЕС, т.е. увеличаването на участниците в преговорния процес и политическите възгледи върху европейската интеграция на новоприсъединените държави членки. От друга страна от съществено значение е изменението на избраните механизми за постигането на целите на Общността — от международни споразумения каквито са конвенциите към инструментите на вторичното право на Общността, каквито са регламентите и директивите. Конкретните факти ще се разглеждат от гледна точка историческия и политическия контекст от зараждането на идеята за създаване на Общностна

регламентация на патентите за изобретения, марките и промишлените дизайни до създаването на действащата към момента уредба.

4. Методология и методика на изследването

Настоящото дисертационно изследване има много тесен и конкретизиран предмет, който предопределя методите на изследване. За постигането на поставените научни задачи са използвани класическите методи, а именно логическият, историко–правният и сравнително-правният методи. Съществен проблем на научното изследване е съотношението между историческо и логическо, тъй като винаги логическото се явява преобразувано и съкратено историческо.²³ Изхождайки от тази идея, в настоящата разработка се съчетават логическият и историческият метод на научно изследване. Историческото начало е вплетено в разкриването на логиката на еволюцията на самата правна уредба от идеите за приемане на няколко конвенции, които да уредят посочената материя до правните инструменти на вторичното право на ЕС (регламентите и директивите). Историко-правният метод на изследване разкрива развитието на вторичното право на Общността в областта на закрилата на интелектуалната собственост, а това е изключително сложен, последователен процес, който е резултат от множество взаимни компромиси и отстъпки между държавите членки.

Другият основополагащ метод на настоящото изследване е сравнително - правният метод, който е особено характерен за всички съвременни правни изследвания. Според виждането на Дж. Брайс²⁴ този метод е аналог на историко - правния, но анализира явленията не във времето, а в пространството. Благодарение на сравнително-правния метод се анализират и разглеждат различните правни институти, които са установени в националните

²³ Вж. Добриянов, В. *Теория и история*. С., 1965.

²⁴ Bryce, J. "Studies in History and Jurisprudence", Oxford, 1901, p.607-632.

законодателства на държавите членки, след което те се обсъждат и впоследствие могат да се реципират или да не се имплементират в Общностното право. Пример за такъв институт е например нерегистрираният промишлен дизайн, който се възприема от законодателството на Обединеното кралство.

II. Структура и съдържание на дисертацията

Структурата на дисертацията ще следва тематично-хронологичния принцип при анализа на уредбата на различните видове обекти на индустриална собственост. Тази структура е обусловена от факта, че преговорите по приемане на регламентация на всеки един от разглежданите обекти на интелектуалната собственост (патент за изобретение, марка и промишлен дизайн) протичат с различна динамика и интензитет. Например преговорите относно марката и патента на Общността започват още след приемането на Римския договор за ЕИО, докато необходимостта да се създаде регламентация на закрилата върху промишлените дизайни става актуална едва в края на 80-те и началото на 90-те години на XX в., когато нараства икономическото значение на външния вид на дадена стока и той се превръща в мощно маркетингово средство на пазара.

Дисертационният труд се състои от въведение, три глави, заключение, списък на използваните източници и литература на изследването.

Въведение / 4

Глава I. Развитие на патентното право в Общността (ЕС) /26

§1. Първите идеи за Европейски патент от началото на XX в. до създаването на първия проект за Патентна конвенция на Европейската общност от работната

група под председателството на д-р Кърт Хертел в началото на 60-те години на ХХ в / 26

§2. Идеята за двете конвенции – Европейската патентна конвенция и Конвенцията за патент на Общия пазар. Сключване на Люксембургската конвенция за Европейския патент на Общия пазар на 15 декември 1975 г. и Люксембургско споразумение относно патента на Общността на 15 декември 1989 г. /64

§3. Зелената книга със заглавие „Насърчаване на иновациите чрез патентите” и предложението Общностният патент да се регламентира чрез правния инструмент на Регламент на ЕО / 102

§4. Приемането на Регламент (ЕС) № 1257/2012 на ЕП и на Съвета от 17 декември 2012 г. за осъществяване на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна патентна закрила и Регламент (ЕС) № 1260/2012 на Съвета от 17 декември 2012 г. за осъществяване на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна патентна закрила по отношение на приложимите правила за превод / 113

Глава II. Развитие на обективното марково право в ЕС. Създаване на режим на закрила върху марка на Общността (Европейския съюз) / 149

§1. Зараждане на идеята създаване на марка на ЕИО и развитие на преговорите по проекта за Конвенция за Европейско марково право до средата на 70-те години на ХХ в./ 149

§2. Приемане на Меморандум на за създаването на търговска марка на Европейската икономическа общност (1976г.) / 164

§3. Приемане на Първа Директива 89/104/ЕИО на Съвета за сближаване на законодателствата относно марките / 178

§4.. Приемане на Регламент (ЕО) № 40/94 на Съвета от 20 декември 1993 година относно марката на Общността / 205

§5. Приемане на Директива 2008/95/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 г. за сближаване на законодателствата на държавите членки относно марките и на Регламент (ЕО) № 207/2009 от 26 февруари 2009 г. относно марката на Общността / 226

Глава III. Развитие на правната уредба на промишления дизайн в държавите членки на Общността. Създаване на режим на закрила върху промишления дизайн на Общността (Европейския съюз)/ 234

§1. Развитие на преговорите между държавите членки до приемането на Директива 98/71/ЕО от 13 октомври 1998 г. на Европейския парламент и Съвета относно правната закрила на промишлените дизайни /234

§2. Приемане на 12 декември 2001г. на Регламент на Съвета (ЕС) № 6/2002 относно промишления дизайн на Общността / 281

§3. Присъединяването на Европейската общност към Женевския акт на Хагската спогодба за международна регистрация на промишлените образци (дизайни), приет в Женева на 2 юли 1999 г. / 288

§4. Предложението на Комисията от 14 септември 2004 г. за изменение на Директива 98/71/ЕО от 13 октомври 1998 г. на Европейския парламент и Съвета относно правната закрила на промишлените дизайни / 300

Заклучение /305

Използвани съкращения / 310

Използвани източници /312

Използвана литература / 321

III. Кратко изложение на дисертацията

Глава I. Развитие на патентното право в Общността (ЕС)

Анализ на развитието на преговорите по приемане на наднационална уредба патента на Общността, разглеждане на трудностите, с които се сблъскват държавите членки по време на преговорния процес, начините за преодоляване на разногласията в техните позиции и перспективата за създаването на патент на ЕС под формата на засилено сътрудничество.

В началото на първа глава се прави аналитичен обзор на първите идеи за Европейски патент от началото на XX в. до края на 50-те години на XX в. Разглежда се състоянието на правната уредба в различните европейски държави (Великобритания, Франция, скандинавските държави) и техните идеи за развитието ѝ. Особено важни за развитието на патентното право в Европа са инициативите на Съвета на Европа в областта на патентното право и неговият първи опит да създаде Европейско патентно ведомство. Междувременно в началото на 60-те години на XX в. държавите членки на ЕИО набелязват като една от приоритетните си цели формирането на Общностна уредба на патента за изобретение. В началото на 60-те години на XX в. се създава първият проект за Патентна конвенция на ЕИО от работната група под председателството на д-р Хертел. В средата на 60-те години работата по патентната конвенция на ЕИО спират поради различни фактори.

В края на 60-те години на XX в. те отново се възобновяват по предложение на Франция. Отново се формира работна група, която се ръководи от д-р Хертел. Тази работна група предлага приемане на правна уредба на две равнища чрез сключване на две конвенции. Така наречената първа патентна конвенция (или още голяма патентна конвенция), следва да обхваща максимално много страни членки и да регламентира процедурата по издаване на патент и създаването на Европейско патентно ведомство, което да издава сноп от патенти. Тоест в

Европейското патентно ведомство да издава Европейски патент, който да има действие на територията на държавите членки, за които е поискана закрила. Втората конвенция урежда създаването на единен Общностен патент, (а не на сноп от патенти) и се сключва само между държавите членки на ЕИО.

На 5 октомври 1973 г. в Мюнхен, ФРГ държавите членки на Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ) и тези на ЕИО сключват Конвенцията за издаване на европейски патенти или т.н. първа или голяма Европейска патентна конвенция (ЕПК). Тя влиза в сила през 1977 г. Държавите съдоговорителки по Мюнхенската конференция не целят създаването на единна патентна система, а на единна система за издаване на патенти. С ЕПК се учредява т.н. Европейска патентна организация (ЕПО), която се състои от два органа – Европейското патентно ведомство (ЕПВ) и Административния съвет. Целта е да се създаде първоначално система за издаване на патенти посредством една заявка в ЕПВ. Европейският патент представлява сноп от патенти, които имат действие в посочените в заявката държави страни по ЕПК.. В момента ЕПК има 38 държави членки, включително 27-те държави от ЕС.

На второ място се предвижда сключването на патентна конвенция между държавите членки на ЕИО, с която да се създаде единен Общностен патент. Докато т.н. Голяма европейска конвенция регулира производството по издаване на европейски патенти, т.н. „малка” конвенция, тази уреждаща патента на Общността, цели създаването на единен и Общностен патент, действащ едновременно на територията на всички държави членки. Държавите членки на ЕИО считат, че са постигнали тази своя цел с приемането на Люксембургската конвенция за патент на Общия пазар, сключена на 15 декември 1975 г., но тя така и не се ратифицира от достатъчен брой държави. Опитите за нейната ревизия и сключването на 15 декември 1989 г. на Люксембургско споразумение относно патента на Общността и Протокол към него за уреждане на споровете са

отново неуспешни, защото и тази конвенция и протокол не се ратифицират от достатъчен брой държави.

Регламентацията, създадена под формата на многостранни конвенции като инструмент за регулиране на отношенията между държавите членки, е тромава и не е достатъчно ефективна. По тази причина Комисията преценява, че инструментите на вторичното право на ЕС — регламентите имат опростен и значително по-ефективен регулационен механизъм, който е много подходящ за създаването на единен режим на патентна закрила в Общността. Тя предлага в Зелената книга със заглавие „Насърчаване на иновациите чрез патентите,” публикувана на 2 юли 1997 г., да се приеме правна уредба относно патента на Общността чрез правния инструмент на регламента. Въвеждането на единен патент, който да създаде режим на закрила, действащ на цялата територия на Общността се превръща в политически приоритет. Държавите членки обсъждат много и различни варианти относно създаването на новия Общностен режим на закрила, но не могат да постигнат компромисно решение по няколко въпроса.

На първо място това е езиковият режим на бъдещата патентна система. Повечето държави членки застъпват виждането, че трябва да бъде заимствана сега действащата система, управлявана от Европейското патентно ведомство (ЕПВ), чиито работни езици са английски, френски и немски, и това ще намали разходите за придобиване на патентна закрила. Испания и Италия остро се противопоставят и настояват към работните езици да се включат испанският и италианският. Тъй като държавите членки не успяват да постигнат компромис, на заседанието на Съвета на 25 ноември 2010 г. Холандия и Швеция настояват Комисията да внесе предложение за уредяването на засилено сътрудничество относно бъдещия патент на ЕС. Основната пречка пред създаването на единен патент, който да действа на територията на всичките 27 държави членки, е невъзможността да се постигне единодушие в Съвета по отношение на езиковия режим (т.е. да се определят възможните езици, на един от които следва да се

депозира превод на патентната документация). На 14 декември 2010 г. Комисията официално предлага формата на засилено сътрудничество в областта на патентното право, т.е. създаване на Европейски патент, валиден само за част от държавите членки. Република България заема активна позиция, като подкрепя идеята за засилено сътрудничество.

Вторият спорен въпрос, по който държавите членки не могат да се договорят, е свързан със създаването на единен патентен съд. Целта е със сключване на международно споразумение държавите членки на ЕС да създадат единен патентен съд, който да има изключителна компетентност по отношение на исковете относно валидността и/или нарушението на единния европейски патент. На заседанието на Съвета от 28-29 юни 2012 г. се взема решение относно седалището на Централното отделение на бъдещия Единен патентен съд. Централното отделение се предвижда да бъде в Париж и първият му председател ще се излъчи от Франция, като държава домакин на Съда. Предвид силно специализираното естество на патентните спорове и необходимостта от поддържане на високи стандарти за качество, подразделения (звена) на Централното отделение ще бъдат установени на две места в Лондон, Обединеното кралство и в Мюнхен, Федерална република Германия.

След сложни междуинституционални преговори Съветът предлага компромисен вариант на регламента относно осъществяването на засиленото сътрудничество. На 17 декември 2012 г. Съветът на Европейския съюз приема двата регламента – Регламент (ЕС) № 1257/2012 за осъществяване на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна патентна закрила и Регламент (ЕС) № 1260/2012 за осъществяване на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна патентна закрила по отношение на приложимите правила за превод. С регламента за създаване на единна патентна закрила се възлага на Европейското патентно ведомство правомощието да издава единния европейски патент, който ще има действие на територията на държавите

участнички в засиленото сътрудничество. С новата наднационална правна уредба се делегират на ЕПВ редица административни функции — например вписване на единните патенти в регистъра, прехвърляне на правата върху такива патенти, събиране и разпределяне на таксите за поддържането на действието на патентите и др. Важно е да се отбележи, че единният европейски патент, създаден по механизма на засиленото сътрудничество, се предвижда да е достъпен за лица от държавите членки, които не участват в това засилено сътрудничество (Испания и Италия).

Регламент (ЕС) № 1260/2012 за осъществяване на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна патентна закрила по отношение на приложимите правила за превод на европейските патенти с единно действие, се базира на езиковия режим на ЕПВ, чиито официални езици са английски, френски и немски. Този езиков режим е един политически компромис и цели постигането на баланс между интересите на заявителите (физическите и юридически лица от ЕС, които желаят да получат патентна закрила на своите изобретения) и интересите на държавите членки. Последните от една страна защитават своите национални интереси, а от друга целят засилването на интеграционните процеси в Съюза и подобряването на функционирането на вътрешния пазар.

Освен двата посочени регламента законодателният пакет от мерки включва още и сключването на международно споразумение за създаване на Единен патентен съд, подписано от повечето държави членки на 19 февруари 2013 г., а от Република България на 5 март 2013 г. Целта на споразумението е учредяване на Единен патентен съд, който да гарантира еднаквото прилагане на патентното право и липсата на противоречива съдебна практика на териториите на държавите членки, участващи в засиленото сътрудничество и Италия. Според повечето политици и патентни специалисти функционирането на един единствен правораздавателен орган, който да разглежда и решава патентните спорове ще

спомогне за избягването на т.н. форум шопинг и ще допринесе за единството и непротиворечивостта на съдебната практика по патентите спорове.

Споразумението представлява международен договор от т.н. затворен тип, т.е. участват само държави членки на ЕС, но се сключва извън институционалната рамка на Съюза. То има сложна ратификационна процедура и за да влезе в сила, е необходимо кумулативно се изпълнят две предпоставки — първата е то да се ратифицира от минимум 13 държави членки, втората е 3 от тези 13 да са Обединеното кралство, Германия и Франция. Прилагането на двата регламента, приети на 17 декември 2012 г., ще започне от датата на влизане в сила на Споразумението за Единния патентен съд. Счита се, че ако ратификационните процедури приключат до 1 ноември 2013 г., то първите патенти на ЕС могат да станат реалност през април 2014 г.

Глава II. Развитие на обективното марково право в ЕС. Създаване на режим на закрила върху марка на Общността (Европейския съюз)

Втората глава се фокусира върху развитието на преговорите по сближаване на законодателствата и приемане на Общностна правна уредба на марката на Общността, която има единно действие на територията на всички държави членки. Това предполага изследване на спецификите на преговорите, разглежда се процесът на преодоляване на различията във вижданията на европейските политици по отношение на този регионален по своя характер режим на закрила върху марка на Общността.

Марката на Общността, като средство за закрила на един знак в рамките на целия Европейски съюз преодолява недостатъците на механизма за закрила на марките на национално ниво, които дълги години създават препятствия пред свободната търговия в Европа. Търсенето на закрила на всяка една марка във всяка държава по отделно изисква огромни разходи. Инициативите в областта на марковото законодателство се оказват много по-лесни за осъществяване, в

сравнение инициативите за създаването на Общностна патентна закрила. Още през средата на 70-те години Европейската комисия се отказва от идеята си да сключи конвенция относно марката на Общността и решава да използва един много по-ефективен механизъм — този на правния инструмент на Регламента. Като първа стъпка се предприема ограничено сближаване на действащото право в държавите членки посредством инструмента на Директивата. На 21 декември 1988 г. след тежки преговори се приема Първата Директива 89/104/ЕИО на Съвета за сближаване на законодателствата на държавите членки относно марките. Нейната цел е не пълното сближаване на националните маркови закони, а хармонизиране само на онези разпоредби в тях, които най-пряко влияят на функционирането на вътрешния пазар.

Хармонизирането на националните законодателства се оказва недостатъчна стъпка, защото териториалният принцип на закрилата продължава да ограничава свободното движение на стоки и Общият пазар не функционира ефективно. С цел да се усъвършенства единното пазарно пространство се взема решение за създаване на Общностна маркова уредба посредством правния инструмент на регламент на Съвета. След като се преодоляват всички разногласия относно местоположението на бъдещото ведомство, което да администрира марката, относно работните му езици, относно характера и същността на европейската търговска марка, на 20 декември 1993 г. се приема Регламент (ЕО) № 40/94 на Съвета от 20 декември 1993 г. относно марката на Общността. С него се създава наднационално, т.е. регионално по своя характер право върху марка, валидно на цялата територия на Европейската общност. Важно е да се отбележи, че тази правна уредба не остава статична, а напротив, в последните двадесет години тя се развива и усъвършенства. Най-голямото постижение на ЕО в тази посока е присъединяването и през 2003 г. към Протокола относно Мадридската спогодба за международна регистрация на марките.

Присъединяването към Мадридския протокол като стъпка, която Европейската общност предприема, е особено значима за развитието на европейското марково законодателство и разширява допълнително възможностите за закрила на марките на европейско равнище, използвайки предимствата на системата за международна регистрация. Създаването на връзка между системата на марка на Общността и системата за международни регистрации съгласно Мадридския протокол насърчава хармоничното развитие на икономическите дейности, намалява разходите по регистрацията и подпомага задълбочаването на интеграционните процеси и функционирането на вътрешния пазар.

Глава III. Развитие на правната уредба на промишления дизайн в държавите членки на Общността. Създаване на режим на закрила върху промишления дизайн на Общността (Европейския съюз)

Колкото повече се усъвършенства вътрешният пазар, толкова повече се усеща необходимостта от единна правна регламентация и на други обекти на интелектуалната собственост. След големия успех в хармонизацията на марковото законодателство в държавите членки, Комисията предлага през юни 1991 г. в т.н. Зелена книга, за да се постигне подобно сближаване на действащото законодателство относно промишлените дизайни в посредством инструмента на директивата. В същата Зелена книга се предлага приемане на регламент на Съвета, с който да се уреди на наднационално равнище режим на закрила на промишлен дизайн, който да действа на територията на цялата Общност. Към този момент преговорите относно приемането на Регламента относно марката на Общността са в изключително напреднал стадий и се счита, че правната закрила на промишлените дизайни ще се приеме почти веднага след създаването на марка на Общността, което всъщност се случва.

По модела на Общностната уредба на закрилата в марковото законодателство се приема и правната регламентация на закрилата на

промишлените дизайни. Тоест, с цел да се постигне още по-голяма свобода на търговията със стоки (т.н. свободното движение на стоки във вътрешния пазар на Общността) на 13 октомври 1998 г. е приет специален нормативен инструмент – Директива 98/71/ЕО на Европейския парламент и Съвета относно правната закрила на промишления дизайн, с който се постига сближаване на националните закони, които уреждат правната закрила на промишления дизайн в държавите членки. Хармонизирането на националните законодателствата се оказва необходима, но недостатъчна мярка за окончателното формиране на вътрешния пазар. След сближаването на законодателствата се създава единен режим на закрила на промишления дизайн на Общностно равнище, като се приема на 12 декември 2001 г. на Регламент на Съвета (ЕС) № 6/2002 за дизайните на Общността.

Режимите на закрила на марката и дизайна на Общността имат много общо— те са нормативно уредени по един и същи начин, административат се от един и същи орган, много от правните институти, които ги регламентират са еднакви. Отново по модела на марковата уредба, по-точно на нормативната взаимна връзка между Протокола към Мадридската спогодба и Регламента относно марката на Общността, за да разшири допълнително възможностите на режима на закрила на дизайн на Общността, Европейската общност предприема действия за синхронизация между Общностния дизайн и разпоредбите на Женевския акт от 2 юли 1999 г. на Хагска спогодба за международно заявяване на промишлени дизайни (образци). Целта е да се предостави възможност на заинтересованите физически и юридически лица от други държави да придобиват посредством регистрация по Хагската спогодба Общностен дизайн.

Заклучение

Създаването и постоянното обогатяване на Общностната уредба на различните обекти на интелектуална собственост и хармонизирането на законодателствата на държавите членки в тази материя е сред най-сериозните постижения на европейската интеграция. Усъвършенстването на правната уредба на интелектуалната собственост в ЕС има изключително значение както развитието на конкуренцията, така и за подобряването на функционирането на вътрешния пазар.

Приноси:

1. Настоящата работа е цялостно изследване на историческия процес по приемане на правната уредба на патетите за изобретения, търговските марки и промишлените дизайни в ЕС.
2. Анализират се причинно-следствените връзки между икономическата интеграция на държавите членки и създаването на Общностна уредба на определени обекти на индустриалната собственост, както и влиянието на тази уредба върху функционирането на вътрешния пазар.
3. Направена е съпоставка между правната уредба на различните обекти на интелектуалната собственост и на процесите, обуславящи формирането на такава уредба. Тези анализи биха били полезни при разработването на националната ни позиция по предстоящите за изпълнение препоръки, залегнали в „Европа 2020.“

Списък на научните публикации по темата на дисертацията:

Специфични хипотези на ограничаване правото върху марка, Икономически алтернативи, стр. 145-154, брой 2, 2010 г. (април 2010 г.); ISSN: 1312-5281

Specific Cases of Limiting the Right to a Mark, Economic Alternatives Journal, p. 144-152, issue 1, 2010; ISSN: 1312-7462

Липсата на реално използване на търговската марка на Европейската общност като едно от основанията за нейната отмяна, Дайджест Собственост и право, стр.83-93, кн. 9, 2010 г.;

Понятието за недобросъвестност на заявителя при подаване на заявката за търговска марка като проблем на национално и общоевропейско равнище, Дайджест Собственост и право, стр. 84-94, кн. 2, 2011 г.;

Бъдещето на патентната закрила в Европейския съюз, на Дайджест Собственост и право стр. 78-87, кн. 1, 2013 г.